
Ustawa z dnia 30 lipca 1925 r. o Zakładach Kórnickich

Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 1, 109-112

1929

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

USTAWA Z DNIA 30 LIPCA 1925 R. O »ZAKŁADACH KÓRNICKICH«

Art. 1. Jadwiga z Działyńskich Zamoyska, właścicielka w województwie poznańskim, w powiecie poznańskim-zachodnim dóbr Trzebaw. karta 1. nieruchomości w Trzebawiu k. 12, 37, 47 w Starem Dymaczewie k. 92, w powiecie śremskim, dóbr Gądky k. 1 i nieruchomości, zapisanych w ks. wieczystej Dachowa w. l. 24 i Bnin-Prowent w. l. 3, w powiecie średzkim dóbr Babin tom I w. l. 1, Bagrowo tom I, w. l. 1, Jarosławiec tom II, w. l. 1, Żrenica tom I, w. l. 1, i nieruchomości, zapisanych w ks. w. Januszewa tom I, w. l. 16 i w ks. Pławce w. l. 12, i

Władysław Zamoyski, właściciel w województwie poznańskim, w powiecie śremskim, dóbr Biernatki tom I, w. l. 3 nieruchomości, zapisanych w ks. w. Bnin-Prowent tom I, w. l. 1, 7, 11, 13, w ks. w. Bnin tom II, w. l. 65, tom IV, w. l. 171, 172, 180, tom V, w. l. 209, 222, 225, 226, 244, w ks. Borówiec, tom I, w. l. 10, 14, tom II, w. l. 57, 87, Czmoń tom I, w. l. 12, 16, Czmoniec tom II, w. l. 66, 81, Czołowo tom I, w. l. 20, Dziecmierowo tom I, w. l. 2, tom II, w. l. 41, Konarskie tom I, w. l. 26, obszaru dworskiego Kórnik tom I, w. l. Kórnik tom I, w. l. 9. (Dziecmierowo dobra) nieruchomości w ks. Kórnik tom I, w. l. 4, 11, tom III, w. l. 129, tom V, w. l. 219, 221, 223, 224, 225, 226, 227, tom VI, w. l. 252, tom VII, w. l. 307, tom VIII, w. l. 382, tom IX, w. l. 400, tom X, w. l. 421. Kromolice tom I, w. l. 5, Mieczewo tom II, w. l. 87, Pierzchno tom I w wykazie ob. dw. Kórnik, Prusinowo tom I, w. l. 2 (Kórnik), Skrzynki tom I, w. l. 19, Zwola tom I, w. l. 21, Zwoliniec tom I, w. l. 25, dóbr leżących w powiecie śremskim, ale zapisanych w hipotece poznańskiej Dachowa ks. 1, Runowo k. 1, Szczodrzykowo k. 1, w powiecie średzkim, dóbr Bieganowo tom I, w. l. 1, Januszewo tom II, w. l. 1, Kijewo tom II, w. l. 1, nieruchomości w ks. w. Kijewo tom I, w. l. 22, Mała Kępa tom I, w. l. 17, Zimino tom II, w. l. 1, Zmysłowo tom I, w. l. 9, w mieście Poznaniu domu 78 Rynek k. 501, a w województwie krakowskim, w powiecie nowotarskim dóbr tabularnych Zakopane l. w. h. 765, Brzegi l. w. h. 749, Bukowina l. w. h. 737, Kościelisko l. w. h. 772, Zubsuche l. w. h. 730, Dębno l. w. h. 739, zapisanych w urzędzie ksiąg gruntowych sądu okręgowego w Nowym Sączu, oraz nieruchomości, zapisanych w sądzie powiatowym w ks. gminy Brzegi l. w. h. 281 w 8/16, 283 w 1/8, 286, 289 w 1/6, 295 w 1/4, 302 w 4/5, 304, 317 w 2/3, 324 w 13/14, 407 w 98, 897/485, 600, 408 w 88, 629/243, 682, 412 w 1/4, 414 w 2/9, w k. w. gminy Kościelisko l. w. h. 276 w 1/2, 282 w 167/288, 285, 286 w 9/965, 287 w 200/22485, 288 w 27/1480, 289 w 2/97, 323, 329, 330, 381 w 77/80, 332, 333, 334, 335, 336 w 134/160, 337, 138, w 3/4, 340, 341, 312 w 2/5,

343, 344 w 3/4, 346, 347, 348, 349 w 854, 489/2903040, 350 w 1/5, 351 w 1/2, 352, 353, 356 w 5/6, 357 w 209/288, 358, 360, 441, 442, 443 w 1/2, 444, 445, 454, 565, 598, w ks. w. gminy Bukowiny l. w. h. 507, 508 w 1/5, 638, 692 w ks. w. gminy Zakopane l. w. h. 527, 1123, 1294 w 11/285, 1304, 1443, 1148. 1724, 2058 w 11/15, 2178, 2374, 3047, 3065, 1706, 1756.)

— oddali Narodowi Polskiemu wszystkie swoje majątki nieruchomości, które odtąd stanowić będą, pod Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej i X. Prymasa, Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Poznańskiego, fundację niepodzielną pod nazwą »Zakłady Kórnickie« z siedzibą w Kórniku, która, wraz z przyszłymi darami i zapisami, jest przeznaczona wieczyście na cele, poniżej wymienione.

Do części majątków fundacji, obciążonych hipotecznie, zasada niepozbywalności stosowana będzie od chwili umorzenia długów hipotecznych.

Art. 2. Cele:

1. Utrzymanie i rozwój Szkoły Domowej Pracy Kobiet, założonej w Kórniku 24 VI 1882 r., wygnanej przez rząd pruski i przeniesionej do Lubowli na Spżu, do Kalwarji Zebrzydowskiej, do Zakopanego na Bystre, wreszcie do Kuźnic 11 VI 1891 r. na zasadach, na których powstała i od przeszło czterdziestu lat rozwijała się mimo prześladowań i wydałań.

2. Popieranie wychowania młodzieży męskiej w duchu polskim i katolickim.

3. Pomoc do nauk wyższych dla wyjątkowo zdolnych, zwrotna, gdy zarabiać będą.

4. Utrzymanie Zamku w Kórniku, ku pamięci tego, co Polska przecierpiała, jak się jej synowie Ojczyźnie zasłużyli, dla przechowywania i uczczenia pamięci najszlachetniejszych wśród obcych, którzy wobec Polski zasługi położyli, jej się w czasach prześladowań i najsroźszych ucisków przyjaciółmi okazali.

5. Utrzymanie Biblioteki Kórnickiej, piecza nad jej wydawnictwami.

6. Założenie i utrzymanie Zakładu badania, tak na stokach gór, jak i na równinach, wszystkiego, co wchodzi w zakres hodowli, życia, ochrony i należytego wyzyskania wszelkiego rodzaju drzew, tak w kraju istniejących, jak zagranicznych, mogących się krajowi zdać, leśnych, ogrodowych, użytkowych, owocowych i ozdobnych, ich drewna, owoców, liści, soków. Piecza nad ogrodami Kórnickimi.

7. Krzewienie w majątkach Zakładów Kórnickich wśród ludności wiedzy zawodowej rolniczej i zasad współdzielczości w duchu katolickim i narodowym.

8. Uprzemysłowienie i podnoszenie wartości majątku Zakładów Kórnickich, przeprowadzenie meljoracji, na co Kuratorjum i Zarząd będą mieli wzgląd szczególny.

Art. 3. Władzą naczelną Zakładów Kórnickich jest Kuratorjum, do którego należą:

X. Biskup Krakowski,

Delegat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,

Dwaj delegaci, zaproszeni na lat trzy przez Polską Akademię Umiejętności,

Dwaj delegaci, zaproszeni na lat trzy przez Komitet Kasy im. Mianowskiego,

Prezes i czterej członkowie Wydziału Związku Zamoyskich, założonego w Krakowie 1910 r. lub wybrani przez Wydział na ich miejsce, niekoniecznie członkowie Związku.

Należec do Związku może tylko Polak chrześcijanin.

Art. 4. Kuratorjum zbiera się raz do roku na posiedzenie zwyczajne, na którym, w głosowaniu tajnem większością głosów wybiera na rok jeden swego prezesa i jego zastępcę. W razie równości głosów przy uchwałach prezes rozstrzyga. Posiedzenie nadzwyczajne zwołuje prezes, gdy tego potrzebę sam uzna, lub gdy tego zażąda czterech kuratorów.

Art. 5. Kuratorjum wybiera Zarząd, złożony z trzech członków tak, by każdego roku następował wybór jednego członka na lat trzy, i wyznacza wśród nich prezesa. Kuratorjum uchwala budżet, zatwierdza regulaminy poszczególnych Zakładów i mianuje Komisje rewizyjne.

Art. 6. Prezes Zarządu jest przedstawicielem Zakładów Kórnickich na zewnątrz. Zarząd mianuje naczelnika, zarządzającego majątkiem Zakładów Kórnickich oraz kierowników poszczególnych Zakładów i za ich działalność odpowiada przed Kuratorjum. Zarząd na przedstawienie naczelnika mianuje kierowników poszczególnych działów gospodarczych, buchaltera głównego, a na przedstawienie kierowników poszczególnych zakładów mianuje ich pracowników.

Zarząd przyjmuje dary i zapisy na rzecz Zakładów Kórnickich.

Art. 7. Zakłady Kórnickie utrzymywać będą własną kasę chorych; Kasę emerytalną i kasę ubezpieczeń utrzymywać mogą.

Art. 8. Gdyby która z osób lub instytucyj, wymienionych w składzie Kuratorjum, nie mogła spełniać nałożonych tą ustawą obowiązków, pozostali członkowie Kuratorjum powołują na ich miejsce inne osoby lub inne instytucje z ducha i zadań tamtym pokrewne.

Art. 9. Z czystych zysków 8% będzie oddawane Wydziałowi Związku Zamoyskich do jego rozporządzenia.

Art. 10. Wydziałowi Związku Zamoyskich służy prawo korzystania bezpłatnie z czterech pokojów w domu w Poznaniu 78, Rynek.

Art. 11. Zarząd Zakładów Kórnickich czuwać będzie nad utrzymaniem grobu zmarłego na wygnaniu w 1863 r. Jenerała Zamoyskiego w Montmorency pod Paryżem, grobu Marji Zamoyskiej w Hastings i grobów Działyńskich w Kórniku.

Art. 12. Pierwsze posiedzenie Kuratorjum zwoła Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13. Pierwszych delegatów do Kuratorjum (art. 3) Polska Akademia Umiejętności zaprosi na rok jeden. Komitet Kasy im. Mianowskiego — na lat dwa.

Następnie już delegaci wybierani będą na lat trzy.

Art. 14. Pierwszych trzech członków zarządu zaprosi Wydział Związku Zamoyskich. Z tych co rok jeden przez losowanie ustąpi, a w jego miejsce nowego Kuratorjum powoła na lat trzy. Przez pierwsze trzy lata Zarząd co roku z pośród siebie wybiera prezesa.

Art. 15. Władysław i Marja Zamoyscy będą mieli prawo dożywotnie głosu doradczego w posiedzeniach Kuratorjum i Zarządu; prawo używania dożywotnie bezpłatnie obecnie przez nich zajmowanych w Kórniku i Zakopanem mieszkań ze światłem, opałem, usługą, żywienia się przy stole urzędników - kawalerów w Kórniku i Zakopanem wraz z gośćmi, korzystania z trzech koni i wózków.

Władysław i Marja Zamoyscy otrzymywać będą od Zakładów Kórnickich miesięcznie z góry 100 centnarów metrycznych żyta wedle ich życzenia w naturze loco dworzec kolejowy, lub w gotówce po najwyższej cenie Giełdy Poznańskiej 1-go każdego miesiąca. Zakłady Kórnickie pokryją koszty leczenia w razie choroby i pogrzebów Władysława i Marji Zamoyskich jak najskromniejszych.

Art. 16. Zakłady Kórnickie będą wypełniały zobowiązania przyjęte przez właścicieli przed zatwierdzeniem niniejszej ustawy.

Art. 17. Z mocy ustawy niniejszej prawo własności nieruchomości, wyliczonych w artykule 1, przepisane będzie na Zakłady Kórnickie bez pobrania podatku od spadków i darowizn.

Art. 18. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 19. Ustawa obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski.*

Prezes Rady Ministrów: *W. Grabski.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *St. Grabski.*